

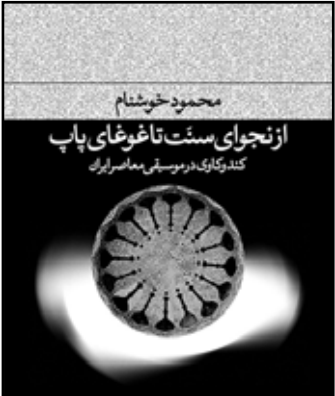

روز گذشته، نهم نوامبر، در دانشگاه استنفورد کالیفرنیا ی آمریکا یازدهمین جایزه بیتا در هنرهای ایرانی به خواننده پر آوازه کشورمان بانو پرسا اعطا شد. براساس گزارشی که در خبرنامه دانشگاه استنفورد به پاس قدردانی از تلاش بی وقفه سالیان متمادی در جهت حفظ و اعتلای موسیقی کلاسیک ایرانی و افزایش نقش زنان در این زمینه، یازدهمین جایزه «بیتا» برای هنر ایرانی، به پرسا، خواننده مشهور و با سابقه ایرانی تعلق گرفته است.

جایزه «بیتا» در چار چوب کرسی مطالعاتی بخش مطالعات ایرانی دانشگاه معروف استنفورد، در کالیفرنیا، از سال ۲۰۰۸ تاکنون به شخصیت های برجسته هنر و فرهنگ ایران: محمدرضا شجریان، بهرام بیضایی، احسان یارشاطر، سیمین بهبهانی، ایرج پزشکزداد، شهرنوش پارسی پور، هوشنگ سیحون، مرجان ساتراپی، مهشید امیرشاهی و گلی ترقی اهداء شده است.

انتشارات فرهنگ جاوید منتشر کرد از نجوای سنت تا غوغای پاپ

کتاب «از نجوای سنت تا غوغای پاپ» تألیف محمود خوشنাম، سردبیر ماهنامه رودکی در پیش از انقلاب، تحلیلی است جامعه‌شناسانه از حیات اجتماعی و آثار موسیقی دانان ایران در یکصد سال اخیر. در واقع بازتاب ارزش‌های تازه‌ای است که به همت آنان در آفرینش و اجرا، و در شاخه‌های مختلف موسیقی از سنتی گرفته تا پاپ، پدیدار گشته است. کتاب از نجوای سنت تا غوغای پاپ به همت انتشارات فرهنگ جاوید چاپ و روانه بازار نشر موسیقی گردیده است.

نوازندگی مهدی جلالی در بزرگداشت کلاوس هوبر
در اولین سالگرد فوت آهنگساز برجسته موسیقی معاصر در اروپا، کلاوس هوبر، کنسرت‌های فراوانی در شهرهای مختلف برپاست که در همکاری مشترک بین آکادمی موسیقی بازل سوئیس و دانشگاه موسیقی فرایبورگ آلمان (دو دانشگاهی که هوبر بیشترین سال‌های عمر خود را در آن‌جا تدریس کرد)، هفته گذشته کنسرت بزرگداشتی برای این آهنگساز در این دو شهر ترتیب داده شده بود که مهدی جلالی موزیسین ایرانی و آهنگساز معاصر مهمان ویژه آن بود.

در این کنسرت‌ها که با مدیریت هنری یوهانس شولهورن اجرا می شد، قطعات متفاوتی از این آهنگساز به اجرا درآمد. این قطعات توسط دانشجویان و اساتید دانشگاه فرایبورگ که در میان آن‌ها نوازندگانی مانند مایک زنگر، توماس کایلر و... بودند، در تاریخ ۱۳۰ کتبر در شهر فرایبورگ و سپس ۱۳۱ کتبر در شهر بازل اجرا شدند. مهمانان ویژه این پروژه، آنسامبل رُرش یکی از معروف‌ترین آنسامبل‌های موسیقی معاصر آلمان و مهدی جلالی از ایران بودند. در این اجرا جلالی به اجرای چندین مقام از مقام‌های باستانی تنبور پرداخت. دلیل انتخاب موسیقی مقامی برای اجرا در کنسرت بزرگداشت این آهنگساز معاصر، علاقه هوبر به موسیقی مقامی بود که بعضا از آن در تصنیف آثار مدرن خود نیز استفاده می کرد.

بررسی موسیقی‌های عامه‌پسند امروز و دیروز

آیا موسیقی امروز ساده‌تر، بلندتر و عوامانه‌تر شده است؟

هر چند نگاه به موسیقی از دریچه‌ای صرفاً کمی نمی تواند توضیحی جامع در مورد موسیقی دهد، اما می تواند به درک مادر بررسی روند تغییر موسیقی عامه‌پسند و پیدا کردن قرینه‌هایی دیگر که نتیجه این تحقیقات را تایید می کنند، کمک کند

میزان خوانایی متن –Flesch Kincaid است که در آمریکا برای تهیه دستورالعمل‌های نظامی یا تهیه متون آموزشی مدارس استفاده می شود. به طور مثال یک متن آموزشی باید برای دانش آموز کلاس ۵ یا ۶ مناسب و قابل خواندن باشد.

بر اساس این روش دو معیار بر میزان خوانایی متن تأثیر می گذارد. تعداد کلمات یک جمله و تعداد بخشهای یک کلمه. در واقع هر چه جملات طولانی تر و کلمات بزرگتر باشد خواندن متن مشکل می شود و مخاطب می‌بایست سواد بالاتری داشته باشد. نتیجه این پژوهش بر روی ترانه‌ها نیز مشابه پژوهش قبل سیر نزولی را نشان می دهد. به عبارت دیگر هر چه جلوتر می آیم درک متن ترانه‌ها ساده‌تر شده است.

هر چند نگاه به موسیقی از دریچه‌ای صرفاً کمی همانند پژوهش‌های بالانمی تواند توضیحی جامع در مورد سیر پدیده‌ای انسانی و پیچیده مانند موسیقی دهد و باید به دیده شک به آنها نگاه کرد اما با این وجود می‌تواند به درک ما در بررسی روند تغییر موسیقی عامه‌پسند و پیدا کردن قرینه‌هایی دیگر که نتیجه این تحقیقات را تایید می کنند، کمک کند.

می کنند قطعه را با صدایی بلندتر از تولیدکننده‌های دیگر مستر کنند. در واقع با گذشت زمان از تفاوت میزان بلندی صدای قسمتهای مختلف یک قطعه کاسته شده و در نتیجه ریزه کاری اجرا قابل تشخیص نیست و موسیقی شلوغ تر به نظر می‌رسد. به طوریکه حتی با کم کردن صدا توسط کاربر نیز از میزان این شلوغی کاسته نمی‌شود.

پژوهش دیگر که در سال ۲۰۱۵ توسط اندرو پاول مورس انجام شد بیشتر شبیه مشاهده‌ای ساده است تا یک تحقیق آکادمیک. این محقق حوزه تحلیل داده، قطعات موسیقی عامه‌پسندی که بین سالهای ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۴ بیشتر از ۳ هفته در رتبه اول چارت بیلبورد در سبکهای پاپ، راک، کانتری و هیپ هاپ/را اند بی قرار داشته‌اند را مورد بررسی قرار داد. معیار این بررسی استاندارد

هر چه از اواسط دهه شصت میلادی که دوران ظهور گروه‌های تازه نفس و خلاقیمانند بیتل‌ها یا باب دیلن است جلوتر می آیم، از پیچیدگی و تنوع در محتوای هارمونیک و رنگ صدای قطعات به طور ثابت کاسته می‌شود. به عبارتی قطعات باگذشت زمان ساده تر و تکراری تر شده‌اند

دیجیتال مستر شده‌اند. چیزی که باعث می‌شود کیفیت و گیرایی قطعه در نگاه اول بالاتر به نظر برسد. این پدیده که در دنیای موسیقی به «جنگ بلندی صدا» هم مشهور است که در آن تولیدکنندگان سعی

نتی مشابه توسط دو ساز نواخته شود مخاطب صداهای متفاوتی می‌شود.

همچنین ترکیب سازها در هنگام نواختن یک نت نیز رنگ صدایی جدید را موجب می‌شود. سومین معیار نیز میزان بلندی صدا هنگام مستر کردن قطعه است. نتیجه این پژوهش نشان می‌دهد که هر چه از اواسط دهه شصت میلادی که دوران ظهور گروه‌های تازه نفس و خلاقیمانند بیتل‌ها یا باب دیلن است جلوتر می‌آیم، از پیچیدگی و تنوع در محتوای هارمونیک و رنگ صدای قطعات به طور ثابت کاسته شده. در واقع می‌توان گفت که این قطعات با گذشت زمان ساده‌تر و تکراری‌تر شده‌اند.

بررسی میزان بلندی صدا نیز نتیجه جالبی داشته است. اینکه با گذشت زمان قطعات با صدای بلندتری بر روی رسانه آنالوگ یا

سعی می‌کند شاهی برای احساس ناخوشایندتان از موسیقی عامه‌پسند این سالها بیابرد. سال ۲۰۱۲ مجله Nature مقاله‌ای با عنوان «اندازه‌گیری میزان تکامل موسیقی عامه‌پسند معاصر غربی» منتشر کرد که در آن ۴۶۴۱۱ قطعه موسیقی در تمامی سبک های عامه‌پسند مانند پاپ، راک، هیپ هاپ، جاز و آراندبی که میان سال های ۱۹۵۵ تا ۲۰۱۰ ساخته شده بودند را مورد بررسی قرار می‌داد. برای انجام این بررسی و مقایسه میان قطعات سه معیار موسیقایی در نظر گرفته شد.

اول محتوای هارمونیک قطعه شامل آکوردها، ملودی و تنظیم تونال. دوم رنگ صدا یا Timbre که برای توضیح آن می‌توان گفت هر ساز موسیقی جنس صدایی مخصوص به خود دارد طوری که اگر به‌طورمثال

دنگ و دونگ

تلویزیون و شیوه خطای لب خوانی

خوانندگان استودیویی و لب خوانی

لیلا موسی‌زاده

بعد از چند ماه که از تخلف حمید هیراد در کنسرت شیراز این خواننده پاپ گذشته بالاخره دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تایید کرد که هیراد کنسرتش را به صورت پلی‌یک‌اجرا کرده و در آرای جبران این تخلف می‌بایست یک کنسرت رایگان در شیراز برگزار کند.

اما و رای اینکه چنین حکمی در حیطه اختیارات دفتر موسیقی هست یا نیست و اصلا برگزاری کنسرت رایگان برای متضررین پلی‌یک‌هیراد با چه تمهیداتی می‌تواند شدنی باشد مساله مهم دیگری روی خود را به

عنوان معضل اصلی نشان می‌دهد.

معضلی که سالهاست با فراگیر شدن تجهیزات الکترونیکی ضبط و تکثیر و نرم‌افزارهای ویرایش موسیقی شیوع پیدا کرده است و به‌عنوان معضل -پدیده «خواننده استودیویی» از آن یاد می‌شود.

خوانندگانی که در استودیوهای پاپ با تنظیم و تدوین و ویرایش، موسیقی و خواننده‌هایشان را از ایراد بری ساخته و به بهترین وجه ممکن ناتوانی صوتی خود را رفع می‌کنند و البته به علت عمده ناتوانی تکنیکی، ضعف فراگیری صحیح، عدم توانایی حنجره و قوت آن و بازار پر فساد تجارت موسیقی هرگز چهره واقعی خود

مخاطب جا بیاندازد و در اجراهایی که به اسم زنده به خورد مخاطب میلیونی خود می‌دهد این تقلب را مرتباً تکرار کرده و می‌کند. و البته جایی نیست که به این دست شکایت از سوی مخاطبان میلیونی تلویزیون رسیدگی شود.

تجاری و صنعت پاپ و خوانندگان استودیویی نیست چرا که در این ماجرا بیش از بقیه، تلویزیون کشور ما نقش داشته است. تلویزیون در این سال‌ها کوشیده است تا رسم غلط لب‌خوانی را برای میلیون‌ها

را بروز نمی‌دهند و به مدد رسانه‌هایی چون تلویزیون و رادیو که محتاج موسیقی پاپ برای یکسره پر کردن اوقات مردم هستند بسیار شهرت می‌گیرند. اما عاجز از یک اجرای زنده تکخوانی هستند. چرا که در حین کنسرت زنده و تکخوانی ضعف‌های این خوانندگان استودیویی روشن می‌شود و پوشالی بودن تصورات ساخته شده برای مردم توسط تلویزیون و رادیو را می‌گردد که آن بت ساخته شده از صدا نقش بر آب می‌شود.

اما خطای هیراد و نقش‌بازی کردن او در مقابل مردم با اجرای لب‌خوانی تنها شیوه ساخته بازار پر فساد موسیقی

گرفته بود، گفت: «هرگز نمی توانستم چیزهای زیبایی را که این جا گفته شد تصور کنم.»

آهنگساز «روزی روزگاری در آمریکا» در لحظه دریافت جایزه بیان کرد: «من فقط وظیفه‌ام را در زندگی انجام داده‌ام، تلاش برای انجام کار خوب و عالی. از شما و از همه کسانی که در این راه به من کمک کردند تشکر می‌کنم.»

این مراسم با اجرای آثار موریکونه توسط ارکستر سمفونیک رم که رهبری آن را آندریا موریکونه پسر انیو موریکونه بر عهده داشت به پایان رسید.

۱۰ نوامبر امسال موریکونه آهنگساز بزرگ و پرکار سینما ۹۰ ساله خواهد شد به همین منظور شهر رم زادگاه این آهنگساز بزرگ با برگزاری مجموعه‌ای از جشن‌ها، نود سالگی این آهنگساز را گرامی می‌دارد.